

K výstavě finalistů Ceny EXIT 2015

Pavla Dundálková

Název projektu: Něco se stalo

Akademie výtvarných umění v Praze; ateliér sochařství I/ škola Lukáše Rittsteina

Má instalace se skládá z věcí obklopujících člověka v běžném životě, uzavřených do bytu jako důkazy existence obyvatele. Všechny jsou zkřivené, nesou v sobě napětí, které vzniklo mezi obyvateli bytu vzájemně. Kubizující tvary si vysvětlují v tom, že hrana nese konflikt zkřivení primárních tvarů do krystalické struktury jako bující virus konfliktu. Název instalace Něco se stalo vyjadřuje ono zmíněné napětí, které se promítá do všech prvků celé práce; kusy nádobí, které jsou spojeny hlinou, museli být předtím nutně rozbity. Busta ženy i žena ve videu jsou k nám odvráceny, stejně jako na obrazech malíře Hammershoie je lze vnímat spíše jako součást interiéru, než jako svébytné bytosti, jejich vnitřní konflikt je nám takřka hermeticky uzavřen. Hlas ženy ve videu netrpělivě odpočítává vlastní ubíhající čas, což vnucuje pocit něčeho, co „bublá pod povrchem“, jeto v podstatě verbální materializace prožívání. Romantizující mytologie celé práce je pak de facto zástěnou pro existenciální nejistotu uvnitř obývaného prostoru či frustrace, kterou nelze ventilovat.

František Fekete

Název projektu: Věci, které mne fascinují

Škola: Fakulta umění a designu Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni; ateliér Intermédia

Projekt Věci, které mě fascinují volně navazuje na mou bakalářskou práci Věci, kterým nerozumím. Ten tematizoval komparaci vědeckého a uměleckého diskurzu. Projekt Věci, které mě fascinují přenáší tuto polaritu do osobnější polohy, kde se proměňuje v subjektivní výzkum hranice mezi fantazírováním a konstruováním, mezi pamětí a vědomím. Věci, které mě fascinují představují mentální i fyzickou mapu, která obsahuje jasné linie i méně znatelné části. Mapa je výsledkem mísení intuice i rozumu. Ve stejný okamžik, kdy racionalita píše pravou rukou, iracionalita levou čmárá. Čtení i vnímání jsou navzájem rozpustné činnosti. Celková instalace se odehrává v několika jemných vrstvách a odstínech, které jsou spolu provázány jako vzpomínání. Šedá jako zapomenuté vzpomínky a stříbrná jako ty vzkříšené. To co se stalo, někdy nezapadá do kategorií, které jsme pro to vytvořili. Vznikají nové možnosti, odchylky, vztahy. Posledním článkem je divák, který mikrovesmír mapy prolne se svým myšlením. Jelikož instalace byla komponována s polootevřeným

kontextem, dá se jen hádat povaha oné syntézy. Tak, či onak, z nedorozumění může vzejít fascinace.

Romana Horáková

Název projektu: Prostě vlastně jako víš jak

Škola: Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně; ateliér Environment

Projekt Prostě vlastně jako víš jak představuje miniseriál, tedy audiovizuální dílo, které využívá některé vyjadřovací strategie televizního seriálu. Populárním televizním seriálům bývá vyčítána doslovnost a zároveň idealizace a instantnost, které umožňují pasivní únik z každodenní reality. Já se snažím moji (naši) přítomnost naopak mapovat, vyzývat diváka k aktivní účasti na teprve se formujícím příběhu. Anotace seriálu na ČSFD by vypadala asi takto: Jak vyjádřit všudypřítomný informační a myšlenkový přetlak? Jakým způsobem zaznamenat rychlost podnětu nebo informace, které se myslí jenom mihnou? Tuším, že bych se jimi měla zabývat, chci je v mysli podržet, pořádně je promyslet, ale nejde to, už je tady další myšlenka, která se tlačí na její místo. Jak jednoduše zaznamenat a s divákem sdílet aktuální proud myšlenek a představ? A jak je interpretovat? Je to seriál o všem a o ničem.

Michaela Hrabová

Název projektu: Voy(ag)eur

Škola: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem; ateliér Digitální média

Voy(ag)eur, 2015 – Sedm povídek z cest městskou hromadnou dopravou vzniklo nepřírozeně přirozenou cestou. Jsou to příběhy, které se utvářely náhodně podle toho, komu jsem zrovna četla přes rameno. Kniha je komplexním záznamem dlouhodobé performance. Záznam je pořizován systematicky a kniha tak podrobně dokumentuje činnost, jako by to byl snad nějaký vědecký projekt. Přitom jde ale o banální jev, kterému většinou lidé nepřikládají vůbec žádnou váhu. Ta padá na malichernosti vztahů a nezbyvá kapacita si uvědomit, že právě čtou jednu knihu s někým dalším, kdo je pět centimetrů od nich a sami se tak nachází v poměrně intimní situaci.

Katarína Karafová

Název projektu: A navlečieš si, zauzlíš, odstříhneš.

Škola: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave; ateliér „IN“

Môj projekt je výsledkom skúmania tzv. transgeneračného prenosu vzorcov správania a výchovy, predávaných z matiek na dcéry, v rámci štyroch generácií žien mojej vlastnej rodiny. Je samozrejme očakávateľné, že výchova každej z generácií bola do istej miery podriadená konkrétnej dobe a aj pod vplyvom spoločensko-politických zmien tým spôsobom modifikovala status vzťahu medzi matkou a dcérou a taktiež to, čo samy od tohto vzťahu očakávajú. V práci skúmam najmä relatívnosť pravdy a jej komplikovanosť v tak osobitom, zložitom, no často krát veľmi dôvernom vzťahu medzi matkou a dcérou, ktorý sa miestami javí ako boj o vlastnú pravdu a dominanciu (alebo ním aj môže byť).

Markéta Oplištilová

Název projektu: Obloha

Škola: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem; ateliér Přírodní materiály

Prostor Galerie Emila Filly je tvořen jednou místností s dominantním dřevěným stropem, který je dle mého názoru sám o sobě stálou expozicí galerie. Na přání galerie zde navíc není dovolen jakýkoli zásah do této dřevěné konstrukce. Výstavní prostor tak můžeme pomyslně vymezit do horizontu začínajícího stropu. Název projektu „Obloha“ tedy jasně vypovídá o charakteru tohoto místa galerijních institucí. Snesení „díla“ do spodní – využívané části galerie v poměru 1:1 umožňuje divákovi přímé vnímání absurdní situace, kdy dochází k umělému převrácení prostoru.

Lenka Rochovanská

Název projektu: Stillalife

Škola: Akademie výtvarných umění v Praze; ateliér malířství I/škola Jiřího Sopka
Stillalife – nalézání životnosti věcí.

Abych mohla popsat sérii obrazů Stillalife, je nutné zmínit způsob, jakým ke mně jednotlivé motivy přicházejí. Dá se říci, že se jedná o pracovní metodu, byť ne primárně určenou pro zpětnou reflexi v malbě. Vytvářím okolo sebe různé interiérové momenty, ne nutně zátiší, jejichž účel spočívá čistě v přetváření vlastního životního prostoru. Tyto instalace, které nemají charakter umění a často jsou ovlivněny náhodou, se však v dalším procesu práce, stávají námětem hodným zkoumání. Skrze pozorování nalézám v přehlížených, obyčejných věcech denní potřeby jejich svébytnost. V obrazech se snažím podtrhnout citlivé momenty těchto výjevů, a zároveň být analytická a ukázat na předtím neviděné aspekty věcí.

Zamýšlím se nad vnímáním prostoru a jeho následnou interpretací, což je základním předpokladem toho, jak získat k určitému místu emoční vztah.

Martina Smutná

Název projektu: Silnější pes mrdá

Škola: Akademie výtvarných umění v Praze; ateliér malířství II/škola Vladimíra Skrepla

Obsahem této práce je zkoumání forem manipulace a způsobů boje za úspěch zasazených do dětského světa. Ten je místem svobody podmíněné silnou závislostí budovanou neustálým hodnocením. Hřiště je prostorem prvního zkoumání mezilidských vztahů a ideální arénou pro porovnávání sil.

Cena EXIT si klade za cíl informovat o dění na vysokých uměleckých školách, ale hlavně pak najít ty, kteří na těchto školách udávají věci do pohybu – dát příležitost vyjímečným. Svou instalací i samotnou účastí v soutěži nehodlám zpochybnit význam umělecké soutěže jako vhodného způsobu prezentace díla, ale chci se postavit proti rozšiřování konkurence jako hlavního principu organizace práce, vzdělávání a společnosti.

Markéta Souhradová

Název projektu: Říkal mi, že prší do moře a svítí do nebe

Škola: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem; ateliér Performance

Umělecký projekt Říkal mi, že prší do moře a svítí do nebe, je procesuální instalací. Vztahy mezi objekty, které nejsou přímo svázány stejným motivem, ale citlivě, poeticky a s určitou samozřejmostí na sebe reagují a procesuálně se doplňují. Propojenost objektů je dána výběrem a následnou prací s přírodními a průmyslovými materiály, ale také přirozenou, jemnou až neviditelnou, přítomností stínu a třpytící se vody. V prvním objektu se věnuji médiu fotografie, které v konkrétním případě nepovažuji za finální výstup. Objektové zpracování vrací vytištěnou fotografii zpět na pomyslný začátek, do fáze tisku. Na světlou fotografii klidného letního moře a prostoru okolo je přirozeně a nenásilně vrhaný, a tím zachycený odlesk vody. Tento procesuálně měnící se a přes sebe

překrývající se obraz není oázou mysli, ale odleskem světla slunce ve vodě a především důležitou součástí objektu kovové nádoby, která vodu zadržuje a s hladinou vody si jemně pohrává. Druhá část instalace je objekt sádrových a kamenných stylizovaných hor rozmístěných do užšího na sebe reagujícího tvaru. Vržený, pomíjiví stín od objektu hor je zaznamenán světle jemnou barvou. Čas,

místo a přítomnost pozorovatele je důležitým prvkem instalace. Vnímání objektů, které jsou přirozeně spojené procesuálním vyjádřením vánku písku, stínu hor a odlesku vodní hladiny se ve dne překrývají, tvoří nový, příjemný obraz nebo prožitek. V noci se stávají vizuálním sdělením a fixní dokumentací.

Jiří Žák

Název projektu: Mateřské město

Škola: Akademie výtvarných umění v Praze; ateliér intermediální tvorby III/škola Tomáše Vaňka

Projekt s názvem Mateřské město se zabývá konkrétními historickými souvislostmi kolonizace brazilských území společností Baťa. Kolonizační aspekt nemá v českém prostředí mnoho příkladů, ale činnost a celosvětový rozmach známého obuvnického impéria v období první republiky si v tomto smyslu pozornost zaslouží. Osídlení vybraných lokací (baťovci nepřesně geograficky označovaných jako Patagonie) s cílem rekultivace prostředí pro pěstování dobytka a zpracování jejich kůže pro výrobu bot se zásadně promítlo do podoby krajiny a způsobu života místního obyvatelstva. Esejistická forma videa slouží jako alternativní komentář k muzeálním exponátům a dobovým materiálům, které jsou ve Zlíně veřejnosti představeny v rámci jediného možného výkladu. Mou snahou bylo uvést tyto věci do jiného kontextu. Aspekt kolonialismu je zde přítomen ve své historické fakticitě a aspekt post-kolonialismu v reflexi muzeálního uchopení této fakticity. Považuji za důležité pracovat s historickými reáliemi s vědomým pohledem dneška. Je to způsob, jak nahlížet na současnost přes filtr historického vědomí a rastr tohoto filtru rozostřovat tak, aby nebylo možno něco v tomto vědomí trvale fixovat. Trvalá fixace vytváří modly a znesnadňuje kritické nazírání. Znejistit to, co se zdá jasné (až příliš jasné), toho je třeba se dotknout, pochopit a uchopit. Skrze tento přístup mohu pojmenovat dnešní stav věcí. Ten totiž není nikdy izolován v bezčasí přítomného.